

ralne fraze pokrtačiti ali pa prekrpati. Toda nič ne bodo z njimi dosegli; volk se tudi po dlaki pozna.

Rusko. Vlada ima veliko vojakov, pa tudi vojnih ladij pripravljenih ob turški meji, če se bode turška gniloba začela podirati. To je gotovo, da se radi Turčije naša država in Ruska ne bodeta sprli; samo Madžari morajo v vnanji politiki držati jezik za zobmi.

Srbsko. Kralj Aleksander je izrekel nado, da se v kratkem snide z rumunskim kraljem. — Skupščina ali deželni zbor začne zopet zborovati dne 17. okt. — Vlada je začela po vsej deželi ostro postopati proti radikalcem. No, s tem jih ne bode zatrla.

Črnogorsko. Oni dan je došel laški prestolonaslednik po svojo nevesto, princesinjo Heleno, da se z njo poroči dne 24. okt. v Rimu. Vsled tega dogodka je sultan podaril knezu Nikiti veliko lepo ladjo.

Turško. Softi ali turški dijaki so ono noč v Carigradu razgrajali pred sultanovo palačo. Vsled tega jih je straža več postrelila. — V Carigradu so prišli na sled udom armenskega puntarskega odbora. Izdal jih je neki čevljar. Bržčas se zopet začne klanje armenskih kristijanov, dasi je vlada te dni zatrjevala veleposlanikom, da znanprej hoče skrbeti povsodi za red in se v kratkem uvedejo razne preosnove. Prazne obljube!

Za poduk in kratek čas.

Madžari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Tako neopravičeno početje je cesarja Friderika zelo razkačilo. Hunyady se je sicer dne 11. junija t. l. v obširnem pismu skušal opravičiti, a ker cesar mladega kralja Vladislava ni hotel Ogrom izročiti, prišlo je do očitnega razpora.

Hunyady je nagloma zbral 20.000 mož, s katerimi je že 28. oktobra 1446 prekoračil mejo. Z nezaslišano divjostjo in grozovitostjo je do Božiča pustošil po Avstrijskem, Štajarskem, Koroškem in Kranjskem; mesta, trgi, gradovi in vasi, kar jih ni bilo močno utrjenih ali ki se niso z visokimi svotami odkupili, so bili požgani. Tisoče ujetnikov so tirali Madžari koncem decembra na Ogersko. Še le 1. junija 1447 so se začeli pogajati ter se slednjič pogodili na dvoletno premirje. Nadaljnje spletke so preprečili Turki, ki so dali Hunyady-u vedno več opraviti.

Leta 1452. je Vladislav sam prevzel vlado, ali domoljubni Hunyady mu je vedno ostal prvi svetovalec, dokler ni dne 11. avgusta 1456 za kugo umrl. Tudi Vladislav je že dne 23. nov. 1457 končal — najbrž vsled ostrupljenja, mlado življenje. Sledil mu je kot ogerski kralj Ivana Hunyady-a sin, Matjaž Korvin.

V njegovi dobi je zaradi osebnih razmer med visokimi glavami trpel prav veliko zlasti slov. Štajar.

Cesar Friderik, ki je le prepogostokrat bil v denarnih zadregah, si je vedel za-se pridobiti bogatega ostrogonskega nadškofa, Janeza Bekensloera, kateremu uredbe kralja Matjaža niso nikakor ugajale, ter mu je obljubil najmenitnišo škofijsko stolico v južni Nemčiji, namreč solnograško, katero je od l. 1466. posedal Bernard pl. Rohr. Vsled tega je Bekensloer že l. 1476. zapustil svojo nadškofijo v Ostrogonu ter je s svojimi in cerkvenimi dragocenostmi na tihem odbežal na Dunaj k cesarju. — »regis metu in cuius suspitionem inciderat«, pravi Bonfin, zgodovinar iste dobe.¹⁾ To je kralja Matjaža hudo razkačilo. Sovraštvo je postalo še večje,

ko je cesar dne 8. decembra 1476. s češkim kraljem Vladislavom sklenil zvezo za boj in odboj ter mu kmalu potem slovesno izročil češke državne levde, in že leta 1477. se je hladilo v človeški krvi. Iz večletne mržnje navstala je strašna vojska.

Kralj Matjaž je že l. 1477. prihrul z veliko armado na Avstrijsko in ker se mu je iz strahu pridružilo mnogo plemenitnikov, imel je kmalu vse kraje od Dunaja do Anize v svoji oblasti. Cesar Friderik je pobegnil v Linc, od tam pa v Gmunden, prepustivši dežele britki usodi. Kakor drugekrati, obiskal je kruti sovražnik tudi ob tej priliki slov. Štajar.

Istodobni zgodovinar, koroški župnik Unrest poroča namreč²⁾, da je grof Jurij Zagorski, sin Janeza Vitovca, s svojimi ljudmi Štajarsko zelo oškodoval z ropom in požigom. Ogrji so požgali trg Ljutomer in mnogo drugih krajev, odgnali živino iz mariborske okolice in Dravskega polja ter plenili in požgali tudi po Slov. goricah. Napravili so veliko škodo. Glavar Andrej Weispriach je sicer z deželani planil za grofom Jurijem v Zagorje ter ondi pustošil, a s tem je bilo oškodovanim Štajarcem pač malo pomagano.

Nek stari zapisnik³⁾ našteva sledeče vasi, katere je grof Jurij bil l. 1477. oplenil in deloma tudi požgal: »V Zagajču (Nider Hart) Ogrji niso zažgali hiš, pač pa so nje popolnoma oropali.

V Sobotincih so sicer pustili živino in tudi hiš niso zažgali, a kar so ljudje v hišah imeli, so vse pobrali.

V Prvencih so vso živino, kar so nje doma imeli, odgnali, hiš pa niso zažgali.

V Spuhlji so uplenili vso živino, oblačilo in pohištvo, a živino so jim zopet odvzeli. Hiš niso zažgali.

V Mezgovce so Ogrji prihruli na sveti post (24. dec.) ter so se tri dni ondi mudili. Odgnali so okoli 1000 glav živine; v celi vasi je ostalo le dvoje telet. Po hišah so pobrali vse, mize in klopi so djali na vozove in odpeljali; še celo žreblje so iz sten potegnili in seboj vzeli (habent negel aus den wenden gezogen). Hiš niso zažgali.

V Pacinjah so izimši jedno vse hiše požgali in oropali. Tudi v Podvincih so odgnali nekaterim živino. Spodnji Volovljek so oropali in do tal požgali.

V Destincih so uplenili vso živino in drugo imetje.

V Juvancih so požgali 8 hiš in vse pobrali.

Enako se je gotovo godilo tudi drugim krajem, dasi nam zapisniki tega ne poročajo. Pa to je bil še le začetek zla, vse hujše gorje je še sledilo. (Dalje prih.)

Smešnica. Stari berač Lenuhovič reče nekega dne gospodu Bogatinecu: »Danes pridem zadnjikrat k vam, gospod Bogatienc!« — Bogatienc: »Zakaj pa zadnjikrat?« — Stari Lenuhovič imenitno: »Ker sem že sit javnega življenja in zato jutri stopim v stalni pokoj.«

Razne stvari.

Domače. (Milostivi knezoškof) so se včeraj odpeljali v Reichenburg, da ondi danes v samostanu

¹⁾ Da spoštovani čitatelji vidijo, kakošna je bila takratna nemščina, podamo poročilo v izvorniku. Glasi se: „Graff Jorg aus dem Sagor mit seyner Helffern tetten an der Steyrmark grossen Schaden mit Rawb und Prantt, und verprannten den Marekt Luttenberg, und an vil andern Enndtn, und namen das Viech zw Marchpurch und in dem Trafeldt, sie verprannten auch Im Puhel und tetten grossen Schaden. Der gross Schaden tett den Steyrrern wee, und anndt, und besambten sich, und die Stett und Merckt mit irren Soldnern, der Hawbtman war Herr Andree von Weyspriach . . .“ (Unrest, 627 in 628).

²⁾ Glej pri dotičnih vaseh v Zahn, Ortsnamenbuch der Steiermark im Mittelalter.

¹⁾ Beiträge z. Kunde steierm. Gesch., VII., 38.

čč. trapistov podelijo nekaterim novincem nižje in višje redove.

(Sinoda.) V četrtek, dne 1. oktobra popoldne se je poslala udanostna izjava sv. očetu papežu in presvetlemu cesarju ter se je naredila zaobljuba, da se moli vsako peto nedeljo po Veliki noči pred presv. R. Telesom ves rožni venec in litanije, naj Bog obvaruje naše kraje toče in sploh vsake ujme. V petek zjutraj pa se je pri slovesnem sklepu vsa škofija posvetila presv. Srcu Jezusovemu.

(Dva nujna predloga.) Koj v prvi seji državnega zbora je stavil g. poslanec Fr. Robič nujni predlog, naj se da državna podpora oziroma brezobrestno posojilo onim posestnikom mariborskega okraja, katerim je letos toča ali povodenj pridelke uničila. Istotako je nujno pomoč predlagal za okraje Ptuj, Rogatec, Ormož, Ljutomer, Gornja Radgona in Sv. Lenart č. g. dr. Gregorec, zlasti za vinogradnike, katerim je toča potolkla nove ameriške nasade. Oba predloga sta se takoj izročila dotičnemu odseku.

(V mariborsko bogoslovje) vstopijo letos gg. bogoslovci prih. ponedeljek, dne 12. oktobra. Na večer istega dne se začnejo duhovne vaje, redni poduk pa dne 15. oktobra.

(Cvet žalosti.) Okoli kolodvora na Pesnici nad Mariborom cvete sedaj drevje, ki ga je bila letos poklestila toča. Škoda po toči in povodnji v tej okolici znaša nad 120 tisoč gld.

(V toplicah na Dobrni) je bilo letos 688 obiteljij s 1209 osebami in sicer 375 moškov, 604 žensk, 116 otrok in 64 hlapcev ali dekel; iz inozemstva jih je bilo 28.

(Spremembe pri sodiščih.) Sodni pristav v Konjicah Hans baron Falke-Lilienstein in sodni pristav na Ptuj dr. Fr. Kočevar pl. Kondenheim sta imenovana sodnima pristavoma pri okrožnem sodišču v Celju; avskultant Fr. Jagodic pride kot sodni pristav v Kozje, kozjanski sodni pristav Viljem Portugal pa v Konjice. Na Ptuj so premeščeni sodni pristavi dr. Jakob Toplak iz Vipave, dr. Fr. Glas iz Marenberga in dr. Adolf Bosček; avskultant Viljem Kronasser pa je postal sodni pristav v Marenbergu.

(Kmetijsko kasino) je ustanovil znani veliki Nemeč Egon »baron« Pistor pri Sv. Ilju v Slov. gor. Pravi, da se bodo ondi kupovali in potem prodajali razni pridelki udeležnikov, mi pa pravimo, da je ta kasino samo nemška past, v katero naj slovenski kmet ne gre, ampak vrli Šentiljčani, ustanovite si sami kmetijsko zadrugo po zgledu dobropoljske!

(Razstava sadja v Celju.) Kakor poroča graški uradni časnik, boče v Celju sadjarska razstava prihodnjo soboto, nedeljo in ponedeljek.

(Pazite na otroke!) Dne 28. septembra je pustila kočarica Marija Anžel v Placarovcih blizu Ptujja svojo 4-letno hčerko in 3-letnega sina sama doma in šla na polje. Med tem pa gresta otroka ven in deklica pade v mlako in utone. Mati se mora zdaj pred sodiščem zagovarjati.

(Smrt v vodnjaku.) Dne 3. oktobra ob 10. uri je v Slovenji vasi blizu Ptujja pri kopanju vodnjaka Lovrenca Osenjaka in Blaža Cvetka, ker si v prodni zemlji nista nič podpirala in je zemlja od prevelikega deževja bila napita, zasulo, in so ju še le zvečer okoli 6. ure seveda mrtva izkopali.

(V Brežicah) se sredi tega meseca otvori skoz in skoz nepotrebna dvorazredna nemška šola. Žalostno, da so slovenski stariši to ponemčevalnico omogočili, še bolj žalostno, da se g. Tax kar nič ni brigal za postavo, ko je obe učiteljski službi razpisal. Pa kaj hočete, nemštvo gre čez postavo!

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: o priliki poroke g. dr. Ant. Mihaliča z gosp. Matildo Kavčičevo v Št. Juriju ob južni železnici 25 fl. 40 kr.; vlč. g. Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, 9 fl.; neimenovani S. z Dravskega polja 5 fl.; č. g. Ant. Jaklič, c. in kr. vojni kurat v Trstu, 5 fl.; č. g. R. Marzidovšek, c. in kr. vojni kaplan v Trstu, 5 fl. in trije znanci v Slivnici 4 fl. Bog plati!

(Društvo odvetniških in notarskih uradnikov na Spodnjem Štajarskem) v Celju je izvolilo dne 4. oktobra v društveno vodstvo naslednje gg.: Ivana Bovha, odv. solicatorja, predsednikom, Jos. Kolarja, not. koncipijenta, podpredsednikom, Josipa Cilenška, odv. solicatorja, tajnikom, Andreja Perca, not. koncipijenta, blagajnikom, Valentina Gradišnika in Frančiška Stele-ta, odvetniška solicatorja, ter Franca Slaček-a, odv. uradnika, pa odbornikom. Namestnikom izvoljeni so gg.: Josip Ahtik in Ivan Dobršek, odv. uradnika v Celju, ter Miran Lorber, odv. uradnik v Ptujju.

Iz drugih krajev. (Novo sv. mašo) bodo dne 11. okt. pel v Admontu čast. P. Edmund Vabič. Primicije se bodo udeležili stariši in pa sorodniki novomašnikov iz Ljutomera in Gradca.

(Nezdravo grozdje.) Vinorejci vedno marljiveje škropé trsje z modro galico, da se ubranijo peronospori. Modra galica pa se drži tudi še zrelega grozdja, kakor kaže izkušnja. Tako z modro galico škropljeno sadje provzroča razne bolezni v želodecu, celó zastrupljenje. Tako se je nedavno dogodilo v neki vasi pri Genovi na Italijanskem, da je jedna družina uživala neoprano grozdje in petero oseb je umrlo vsled ostrupljenja. Zato treba pred uživanjem grozdje pridno oprati, ako je bilo škropljeno z modro galico.

(Mestna višja dekliška šola v Ljubljani), po občinskem svetu z veledušno podporo slovenskega mecena Josipa Gorupa ustanovljena in od visocega ministerstva za bogočastje in pouk potrjena, se otvori dne 1. novembra t. l. v Cojzovi hiši na Bregu št. 20, II. nadstropje. Podrobnosti sledó svoječasno.

(Trije zrakoplovci ponesrečili.) Trije belgijski častniki so se bili v balonu spustili v zrak, veter pa je balon zanesel na morje. V najhujšem viharju je balon počil in vsi trije častniki so utonili. Blizu Norderneya so našli balonov čoln in razne instrumente, katere so bili zrakoplavci seboj vzeli.

(Pozor pri železnici!) Pri gorenjskem vlaku se je dne 4. okt. na kolodvoru na Javorniku ponesrečil neki delavec, ki je hotel skočiti še na vlak, ko je že odhajal. Prišel je pod kolo, ki mu je šlo čez trebuh, da je bil takoj mrtev.

(Nesreče pri železnih vratih.) Od leta 1891., ko se je delo pričelo, je bilo usmrtenih 63 delavcev, za katere so zavarovalna društva izplačala zavarovalnine 22.090 gld.; ponesrečilo se je pa 119 delavcev, kateri so prejeli 18.592 gld. 41 kr.

(Dunajski mestni svet) je vsprejel resolucijo, naj se načrt domovinske postave ne vsprejme. Dr. Lueger zahteva, naj država skrbi za reveže, ne pa posamezne občine.

(Letošnje leto) je sila deževno. V Nürnbergu na Bavarskem so na vremenskem opazovališču v letošnjih prvih šestih mesecih zabeležili samo štirinajst jasnih dni.

(Obljubo) samostansko je napravil dne 1. okt. v Reinu pri Gradcu P. Wolfgang Schifferer kot tretji sinduhovnik pokojnega direktorja deželne deske Iv. Schiffererja. Te lepe slovesnosti so se udeležili mnogi prijatelji in sorodniki.

(Zavarovanje zvonov.) V Klobasnici na Koroškem je nedavno v pričo preč. g. prošta iz Dobrle vasi blagoslovil kanonik dr. Jos. Sommer 1382 kil težki

zvon, ki ga je omislila »Unio catholica« pri P. Hilzerju v Dunajskem Novem mestu. Kakor slišimo, so si pri tej priliki vse sosedne fare svoje zvonove zavarovale pri omenjeni družbi.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo.

Več pove radovoljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Loterijne številke.

Gradec 3. oktobra 1896: 69, 55, 78, 43, 54
Dunaj » » » 80, 47, 35, 37, 16

Razglas.

Krajni šolski svet Hajdinski prodaja naslednji hiši:

a) Hiša št. 3 na Zgornjem Hajdinju, ob okrajnej cesti ležečo, z lepim vrtom in sadunosnikom, ki meri blizu 1/2 orala, in na tega meječo 1000 kvadratnih sežnjev veliko njivo. Hiša je zidana ter z opeko krita;

b) hiša št. 13 na Zgornjem Hajdinju, pod farno cerkvijo ležečo, z lepim sadunosnikom in ob tega meječo, 2 orala veliko njivo.

Kupci naj se osebno ali pismeno oglasijo pri načelniku krajnemu šolskemu svetu, gospodu Janezu Graharju, posestniku na Spodnjem Hajdinju, hiš.-št. 21 do konca novembra t. l.

1-3 Krajni šolski svet Hajdinski.

Izjava.

Jaz Anton Kovše, p. d. Zg. Skočaj, posestnik v Skomru preklidem vsled sodne poravnave vse razzaljive besede, katere sem trosil zoper našega župana Valentina Založnik, p. d. Sp. Skočaj, v Skomru, meseca avgusta tega leta in podajam s tem kolikor mogoče zadoščenje njegovi časti.

Konjica, dne 30. septembra 1896.

Anton Kovše.

Žganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestinke in okrevalce, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 34

Učencee s primerno šolsko omiko se sprejme v mesarijo pri Fr. Grad, Braslovče v Savinjski dolini. Pogovor ustmeno ali pismeno. 1-2

Gostilna

pol ure od Ptujja blizu župnijske cerkve, na dobro obiskovani okrajni cesti, z opeko krita, z 10 orali zemlje, od teh 4 orali lepe sečene haste, se zavoljo preselitve proda. Kje, pove upravništvo »Slov. Gospodarja«.

Razne

uradne pečate

najceneje priskrbi

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Razglas.

Vsled ukaza štajarskega deželnega odbora bode dne 16. okt. 1896 stajarsko deželno mlekarstvo v Št. Gallenu po dražbi prodalo 14 murodolskih, 5 »mürzthaler« in 4 »mariahofer« za spuščanje dopuščenih bikov, po 90 do 180 gl. cenjenih.

Ta dražba bode imenovanega dne na Buhavi (med Admontom in Št. Gallenom), in se bodo biki oddali le za ali pa nad cenilno ceno.

Biki so čistega plemena, 1 1/2—1 3/4 leta stari, nakupili so se kot teleta v njihovih domačih plemenskih okoliščih in se zredili na paši.

Biki se bodo proti gotovemu plačilu oddali samo štajarskim okrajem, občinam in posestnikom, ki se z reverzom zavežejo, da bodo kupljene bike vsaj dve leti za spuščanje za tujo živino rabili.

Okrajem, občinam in kmečkim posestnikom se bo odpustilo 40% od kupne cene, katero pa zapadejo, ako ne bodo spolnjevali gori omenjene obvezbe.

Posestniki, ki se hočejo udeležiti dražbe, imajo s potrjenjem svojega občinskega predstojnika dokazati, da bivajo v kateri občini stajarski, da se pečajo z živinorejo in obljubijo, bika lepo rediti.

K tej dražbi se s tem kupci vabijo.

Štajarsko deželno mlekarstvo vzgledno gospodarstvo v Št. Gallenu, meseca oktobra 1896.

1-2

Dommes.

Slavnim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom
priporoča
tiskarna sv. Cirila
v Mariboru

o pričetku šolsk. leta vsi potrebne šolske tiskovine

slovensko-nemške

kakor tudi
uradne ovitke
po najnižjih cenah
ter zagotavlja točno postrežbo.

Uradne in trgovske
KUVERTE
s firmo priporoča
tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

!! Novo !!
**Pokopališčni zapisnik
Friedhofsprotokoll**
po novem od preč. kn. šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališčnem redu sestavljen, se dobiva od slej pri nas 10 pol 35 kr.
„Narodne pesmi“
I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.
Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, koroške ulice 5.